

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

BMP.0790.2.6.2024

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na wystąpienie¹ Pana Rzecznika w sprawie *dokumentów wymaganych przez prawo polskie do zawarcia na terytorium RP związku małżeńskiego z cudzoziemcem*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Na wstępie pragnę zapewnić, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) dostrzega problem związany z koniecznością ustanowienia ujednoczonych wytycznych w zakresie automatycznych odmów kierowników Urzędów Stanu Cywilnego (USC) odnośnie do przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński przez cudzoziemca i obywatela polskiego, na podstawie przedłożonych zaświadczeń o możliwości zawarcia małżeństwa według prawa ojczystego, wydawanych przez właściwe organy państwa ojczystego cudzoziemca, a niezawierających danych drugiego z nupturientów.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że na kanwie wystąpienia Pana Rzecznika oraz w związku m.in. z korespondencją Ambasady Republiki Czeskiej, podnoszącymi kwestie charakteru prawnego zagranicznych dokumentów potwierdzających możliwość zawarcia małżeństwa przez cudzoziemca, MSWiA 7 października 2024 r. skierowało wystąpienie do Ministerstwa Sprawiedliwości z prośbą o przeprowadzenie ponownej, kompleksowej analizy (w kontekście całego systemu prawa) oraz opinię w zakresie kryteriów, które powinien spełniać ww. dokument wydawany przez zagraniczny organ. Do dnia udzielenia odpowiedzi na wystąpienie Pana Rzecznika do MSWiA nie wpłynęło stanowisko Ministerstwa Sprawiedliwości w omawianej sprawie.

Warto w tym miejscu podkreślić, że przedmiotowe zagadnienie w ubiegłych latach stanowiło przedmiot kilku wystąpień MSWiA kierowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości, które to Ministerstwo, konsekwentnie od 2009 r., wskazywało, że w oparciu o całokształt rozwiązań prawa polskiego dokument o możliwości zawarcia małżeństwa według prawa ojczystego powinien odpowiadać przede wszystkim następującym warunkom, tzn. powinien:

- 1) być wystawiony przez właściwą władzę państwa ojczystego nupturienta;
- 2) stwierdzać możliwość zawarcia małżeństwa według prawa ojczystego, tj. zdolność do zawarcia małżeństwa oraz brak ustawowych przeszkód małżeńskich;

---

¹ pismo z 23 września 2024 r., sygn. VII.511.25.2024.MO

3) określać możliwość zawarcia małżeństwa z oznaczoną w świadectwie osobą, tj. relatywną możliwość zawarcia małżeństwa, nie zaś abstrakcyjną zdolność cudzoziemca według jego prawa właściwego.

Resort sprawiedliwości podnosił przy tym, że wskazane zaświadczenie ma spełniać zasadniczo dwie funkcje. Po pierwsze, stanowi łącznie z innymi wymaganymi dokumentami dowód stanu cywilnego oraz treści prawa obcego, po drugie zaś oznacza, że małżeństwo można zawrzeć według prawa ojczystego cudzoziemca i w zasadzie powinno być uznane za ważne w państwie jego przynależności.

Ministerstwo Sprawiedliwości wskazywało również, że dokument ten powinien potwierdzać możliwość zawarcia małżeństwa przez nupturienta z oznaczoną w zaświadczeniu osobą według jego prawa ojczystego, z uwagi na fakt, że zdolność prawna do zawarcia małżeństwa nie jest abstrakcyjna, tak aby mogła być oceniana odrębnie w stosunku do każdego z nupturientów.

W polskim systemie prawa przepisy dotyczące zawarcia małżeństwa, w tym przeszkody uniemożliwiające jego zawarcie, zostały uregulowane w ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. *Kodeks rodzinny i opiekuńczy*², pozostającej w kompetencji Ministerstwa Sprawiedliwości. Natomiast przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. *Prawo o aktach stanu cywilnego*³ – jako regulacje wtórne i wykonawcze w stosunku do rozwiązań prawa rodzinnego – zawierają jedynie normy formalnoporządkowe, wskazując m.in. katalog dokumentów niezbędnych do zawarcia małżeństwa.

Jednym z dokumentów wymaganych od cudzoziemca w procedurze poprzedzającej zawarcie małżeństwa jest dokument stwierdzający, że zgodnie z właściwym prawem może zawrzeć małżeństwo (art. 79 ust. 1 pkt 3 ustawy *Prawo o aktach stanu cywilnego*). Jeżeli otrzymanie ww. dokumentu napotyka trudne do przewyciężenia przeszkody, sąd w postępowaniu nieprocesowym na wniosek cudzoziemca może go zwolnić od złożenia ww. dokumentu. W postępowaniu o zwolnienie cudzoziemca od złożenia dokumentu sąd na podstawie właściwego prawa ustala, czy osoba ta może zawrzeć małżeństwo (art. 79 ust. 2 ustawy *Prawo o aktach stanu cywilnego*). Nadmieniam, że wskazany przepis prawa nie określa wprost kryteriów, które ma spełniać ten dokument i danych, jakie musi zawierać.

Reasumując należy podkreślić, że uzyskanie aktualnego stanowiska Ministerstwa Sprawiedliwości ma istotne znaczenie dla sposobu oceny ww. dokumentów przez kierowników USC, ponieważ przyjęte kryteria winny być jednolite w zakresie postępowania administracyjnego prowadzonego przed kierownikiem USC, jak i przed sądem powszechnym.

---

² Dz. U. z 2023 r. poz. 2809, z późn. zm.

³ Dz. U. z 2023 r. poz. 1378, z późn. zm.

W związku z powyższym pragnę zadeklarować, że po dokonaniu analizy stanowiska, jakie przekaże Ministerstwo Sprawiedliwości, pozwolę sobie poinformować Pana Rzecznika o dalszych działaniach w przedmiotowej sprawie.

Z poważaniem

z up. Tomasz Szymański

Sekretarz Stanu

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/